

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дисципліни

ФІНАНСОВА СТАТИСТИКА

для студентів

рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

галузь знань **29 «Міжнародні відносини»**

спеціальність **292 «Міжнародні економічні відносини»**

освітня програма **«Міжнародні фінанси»**

вид дисципліни **вибіркова**

Укладачі:

Доцент кафедри міжнародного бізнесу

та економічної теорії Кондратенко Н. Д.

1. Навчальний контент:

Тема 1. Предмет, метод і завдання статистики фінансів

Вивчення предмету та методів фінансової статистики. Зв'язок фінансової статистики з іншими науками. Завдання фінансової статистики. Вивчення системи статистичних показників та їх практичне застосування.

Тема 2. Статистика державного бюджету

Завдання статистичного вивчення державного бюджету. Застосування методу відносних величин структури та динаміки для статистичного дослідження доходної та витратної частин державного бюджету. Поняття профіциту та дефіциту державного бюджету, їх статистичне вивчення.

Тема 3. Статистичне вивчення платіжного балансу

Суть платіжного балансу. Принципи складання та інформаційна база платіжного балансу. Структура платіжного балансу. Міжнародна інвестиційна позиція. Статистичний аналіз платіжного балансу.

Тема 4. Статистичне вивчення цін та інфляції

Сутність, причини виникнення та види інфляцій. Інформаційна база дослідження інфляцій. Методи оцінки рівня і динаміки інфляцій. Методика моделювання інфляцій

Тема 5. Статистика грошового обігу

Завдання статистики грошового обігу. Розрахунок величин річного грошового обігу, реальної грошової маси, індекса купівельної спроможності грошової одиниці. Показники “видів” грошей, способи їх розрахунку. Статистичне визначення загальної грошової маси в обігу. Статистичний аналіз грошового мультиплікатора. Вивчення купюрного складу грошової маси. Розрахунок показників обороту грошової маси. Прогнозні розрахунки грошової маси. Статистичні показники безготівкових розрахунків.

Тема 6. Статистика фінансів підприємств

Основні завдання статистики фінансів підприємств. Показники, що характеризують фінансові результати стану підприємств на макрорівні. Оцінки фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності. Показники оцінки майнового стану. Відносні показники прибутковості. Показники ліквідності та платоспроможності. Показники фінансової стійкості та стабільності. Показники ділової активності. Статистичний аналіз прибутку та рентабельності підприємств.

Тема 7. Статистика банківської діяльності

Вивчення економічної ролі ощадних банків в умовах ринкової економіки. Статистичні показники діяльності установ Ощадбанку. Аналіз якісних показників роботи Ощадбанку. Розрахунок нормативів діяльності, що використовуються в управлінні банківськими операціями.

Тема 8. Статистика страхової діяльності

Соціально-економічна сутність страхової справи та завдання її статистичного вивчення. Основні показники статистики страхування. Порядок розрахунку

тарифних ставок.

Тема 9. Статистика фондової біржі

Предмет і завдання статистики фондової біржі. Інформаційне забезпечення статистики фондової біржі. Система показників статистики фондової біржі. Характеристика біржових індексів. Основні види та методики розрахунку фондових індексів. Українські фондові індекси. Статистичні методи аналізу показників біржової статистики.

Тема 10. Статистика цінних паперів

Завдання та інформаційна база статистики цінних паперів. Показники статистики цінних паперів. Статистичні показники обсягів і структури операцій з цінними паперами. Визначення якості цінних паперів. Статистична оцінка діяльності учасників ринку цінних паперів. Показники статистики цінних паперів. Статистичне вивчення ціни та доходності простих акцій. Статистичне дослідження доходності державних облігацій. Показники біржової статистики.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи:

Тема 1. Предмет, метод і завдання статистики фінансів

1. Вивчення предмету та методів фінансової статистики.
2. Зв'язок фінансової статистики з іншими науками.
3. Завдання фінансової статистики.
4. Вивчення системи статистичних показників та їх практичне застосування.
5. Розв'язання задач

Тема 2. Статистика державного бюджету

1. Завдання статистичного вивчення державного бюджету.
2. Застосування методу відносних величин структури та динаміки для статистичного дослідження доходної та витратної частин державного бюджету.
3. Поняття профіциту та дефіциту державного бюджету, їх статистичне вивчення.
4. Розв'язання задач

Тема 3. Статистичне вивчення платіжного балансу

1. Суть платіжного балансу.
2. Принципи складання та інформаційна база платіжного балансу.
3. Структура платіжного балансу.
4. Міжнародна інвестиційна позиція.
5. Статистичний аналіз платіжного балансу.
6. Розв'язання задач

Тема 4. Статистичне вивчення цін та інфляції

1. Сутність, причини виникнення та види інфляцій.
2. Інформаційна база дослідження інфляцій.
3. Методи оцінки рівня і динаміки інфляцій.
4. Методика моделювання інфляцій.
5. Розв'язання задач

Тема 5. Статистика грошового обігу

1. Показники “видів” грошей, способи їх розрахунку.
2. Статистичне визначення загальної грошової маси в обігу.
3. Статистичний аналіз грошового мультиплікатора.
4. Вивчення купюрного складу грошової маси.
5. Розрахунок показників обороту грошової маси.
6. Прогнозні розрахунки грошової маси.
7. Статистичні показники безготівкових розрахунків.
8. Розв’язання задач

Тема 6. Статистика фінансів підприємств

1. Показники, що характеризують фінансові результати стану підприємств на макрорівні.
2. Оцінки фінансової стійкості суб’єктів підприємницької діяльності.
3. Показники оцінки майнового стану.
4. Відносні показники прибутковості.
5. Показники ліквідності та платоспроможності.
6. Показники фінансової стійкості та стабільності.
7. Показники ділової активності.
8. Статистичний аналіз прибутку та рентабельності підприємств.
9. Розв’язання задач

Тема 7. Статистика банківської діяльності

1. Статистичні показники діяльності установ Ощадбанку.
2. Аналіз якісних показників роботи Ощадбанку.
3. Розрахунок нормативів діяльності, що використовуються в управлінні банківськими операціями.
4. Розв’язання задач

Тема 8. Статистика страхової діяльності

1. Соціально-економічна сутність страхової справи та завдання її статистичного вивчення.
2. Основні показники статистики страхування.
3. Порядок розрахунку тарифних ставок.
4. Розв’язання задач

Тема 9. Статистика фондової біржі

1. Система показників статистики фондової біржі.
2. Характеристика біржових індексів.
3. Основні види та методика розрахунку фондових індексів.
4. Українські фондові індекси.
5. Статистичні методи аналізу показників біржової статистики.
6. Розв’язання задач

Тема 10. Статистика цінних паперів

1. Показники статистики цінних паперів.
2. Статистичні показники обсягів і структури операцій з цінними паперами.
3. Визначення якості цінних паперів.
4. Статистична оцінка діяльності учасників ринку цінних паперів.

5. Показники статистики цінних паперів.
 6. Статистичне вивчення ціни та доходності простих акцій.
 7. Статистичне дослідження доходності державних облігацій.
 8. Показники біржової статистики.
 9. Розв'язання задач
3. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післяатестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни:

Розрахунково-графічна робота

Індивідуальне розрахунково-аналітичне завдання складається із п'яти практичних завдань. Умови практичних завдань для всіх варіантів є однаковими. Вихідні статистичні дані для розв'язання завдань необхідно взяти на офіційному сайті Держкомстат України.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 1

Визначте основну тенденцію показника соціально-економічного розвитку України, відповідно до варіанта, шляхом аналітичного вирівнювання по прямій. Здійсніть екстраполяцію величини показника на три роки вперед. Зобразіть фактичні, теоретичні та прогнозні дані графічно. Зробіть висновки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 2

Використовуючи статистичні дані, визначте співвідношення державного боргу та доходів населення, величину державного боргу з розрахунку на одну особу (у гривнях і доларах США), а також відносну величину боргу за період, визначений відповідно до варіанта індивідуального завдання. Проаналізуйте динаміку цих величин. Висновки обґрунтуйте.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 3

На основі даних про величини ВВП та грошових агрегатів за роки, визначені згідно із варіантом, обчисліть:

- 1) показники швидкості обороту наявних грошей ($M0$) і їх частку в грошовій масі ($M2$);
- 2) швидкість обороту грошової маси, а також абсолютну зміну кількості оборотів грошової маси, у тому числі за рахунок кількості оборотів наявних грошей і частки наявних грошей у грошовій масі;
- 3) рівень монетизації економіки та проведіть його факторний аналіз, визначивши його зміну за рахунок зміни обсягу грошового агрегату $M3$ та зміни обсягу ВВП.

Зробіть висновки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 4

Використовуючи дані про котирування простих акцій вітчизняних підприємств, відповідно до варіанта розрахуйте три- та п'яти- денну ковзні прості середні, а також п'ятиденну ковзну зважену середню. Отримані результати відобразіть за допомогою табличного та графічного методів. Зробіть висновки.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ № 5

На основі даних за аналізований період побудуйте основні рахунки для України: рахунок товарів і послуг, рахунок виробництва, рахунок утворення доходів, рахунок розподілу первинного доходу, рахунок вторинного розподілу доходу, рахунок використання наявного доходу, рахунок капіталу, зовнішній рахунок товарів і послуг.

Обчисліть такі показники: проміжне споживання, валовий внутрішній продукт, чистий внутрішній продукт, валовий прибуток / змішаний дохід, чистий прибуток / змішаний дохід, валовий національний дохід, чистий національний дохід, валове заощадження, чисте заощадження, чисте кредитування (+) / чисте запозичення (-), зовнішнє сальдо товарів і послуг.

На основі проведених розрахунків проаналізуйте стан економіки України за аналізований період.

4. Завдання семестрових екзаменів (письмових залікових робіт):

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Дайте визначення предмету статистики фінансів.
2. В чому відмінність фінансової статистики від інших галузевих статистик?
3. Які принципи використовує фінансова статистика?
4. Що є предметом статистики фінансів?
5. Перелічіть основні завдання статистики фінансів.
6. Дайте характеристику показникам статистики фінансів.
7. Які галузі фінансової статистики ви знаєте?
8. Що вивчає кожна галузь фінансової статистики?
9. Які відомчі структури займаються збором, обробкою та аналізом статистичної інформації?
10. Які установи займаються збором, обробкою та аналізом фінансових даних внутрігалузевого характеру?
11. Хто визначає форми звітності та порядок їх складання?
12. Хто являється власником зведеної інформації по питаннях грошово-кредитної та банківської діяльності?
13. В чому сутність державних фінансів, їх структура?
14. В чому полягає мета функціонування фінансової системи?
15. Що вивчає статистика державних фінансів?
16. Назвіть функції державних фінансів.
17. Що являє собою зведений бюджет України?
18. Дайте характеристику структури дохідної частини бюджету.
19. У чому різниця між поточними та капітальними видатками?
20. Яким чином розраховується профіцит (дефіцит) бюджету?
21. Назвіть основні показники статистики державного бюджету.
22. Назвіть та дайте характеристику статистичним методам аналізу державного бюджету.

23. В чому, на ваш погляд, полягають проблеми в дослідженні державного бюджету з точки зору привабливості, об'єктивності, своєчасності та повноти одержання результатів?
24. Сутність кредиту та завдання його статистичного вивчення.
25. Що розуміють під кредитними відносинами?
26. За якими ознаками здійснюється групування кредитів?
27. Які показники статистики кредитування ви знаєте?
28. Напрями статистичного вивчення кредитних вкладень та кредитних ресурсів?
29. Характеристика методик статистичного аналізу оборотності кредитної маси?
30. В чому полягає суть економічного змісту індексів оборотності кредитної маси?
31. Які методи визначення тривалості та кількості оборотів кредиту?
32. Які формули використовуються при факторному аналізі динаміки кредитного обороту та швидкості обороту позик?
33. Поясніть індексний метод статистичного аналізу оборотності кредиту.
34. Дайте характеристику показникам використання кредиту.
35. В чому суть індексного методу статистичного аналізу ефективності використання кредиту.
36. Розкрийте соціально-економічне значення статистики грошового обігу в умовах ринкових відносин.
37. Перелік елементи грошової системи України.
38. Охарактеризуйте основні показники статистики грошового обігу.
39. У чому полягають основні відмінності наявної і безготівкової емісії?
40. У чому полягає суть номінальної та реальної грошової маси?
41. За допомогою яких показників визначається швидкість обігу грошової маси?
42. Які фактори впливають на зміну швидкості обороту грошей?
43. Методи прогнозу грошової маси.
44. Перелічіть способи розрахунку грошового мультиплікатора, їх характеристика.
45. Які фактори впливають на зміну грошового мультиплікатора?
46. Що ви розумієте під грошовими агрегатами?
47. У чому полягає особливість розрахунку грошових агрегатів за методологією МВФ та в Україні?
48. Який принцип побудови грошових агрегатів M_0 , M_1 , M_2 , M_3 ?
49. Охарактеризуйте показники купюрного складу грошової маси.
50. Дайте характеристику ринку цінних паперів.
51. Дайте визначення поняттю «цінні папери».
52. Які види цінних паперів ви знаєте?
53. В чому полягають основні завдання статистики ринку цінних паперів.
54. Охарактеризуйте основні показники статистики цінних паперів.
55. В чому суть методики розрахунку вартості окремих видів цінних паперів?
56. Методика розрахунку дохідності цінних паперів.
57. Охарактеризуйте систему показників інвестиційної привабливості регіонів.
58. Сутність і методи статистичної оцінки інвестиційної привабливості.
59. В чому полягає статистична оцінка ефективності реальних інвестицій?

60. Факторний аналіз динаміки капіталомісткості продукції шляхом використання індексного методу.
61. У чому полягає особливість організації ощадних банків?
62. Які банківські послуги актуальні для ощадного банку?
63. В чому полягає суть статистичної діяльності ощадбанку?
64. Які статистичні показники характеризують діяльність установ ощадбанку?
65. Які статистичні показники використовують при аналізі вкладних операцій?
66. Які показники характеризують стабільність вкладів?
67. Які витрати відносять до витрат за вкладними операціями?
68. Як визначити собівартість однією вкладної операції?
69. Основні шляхи зниження собівартості вкладних операцій.
70. Що розуміється під центрами ліквідності?
71. В чому полягає суть класифікації активів?
72. Як розраховувати якість активів?
73. В чому полягає мета методу наукового управління активами ощадбанку?
74. Як розрахувати норматив платоспроможності банку та норматив загальної ліквідності? Що вони характеризують?
75. Дайте визначення поняття страхування.
76. Види страхування.
77. Функції страхування.
78. Перерахуйте ознаки категорії страхування.
79. На які групи поділяються показники статистики страхування?
80. Назвіть та дайте характеристику абсолютним показникам статистики страхування.
81. Назвіть та дайте характеристику відносним показникам статистики страхування.
82. Назвіть та дайте характеристику середнім показникам статистики страхування.
83. Назвіть основні завдання статистики страхування.
84. Що таке страховий тариф?
85. В чому різниця між нетто- та брутто-ставкою?
86. В чому полягає суть навантаження в брутто-ставці?
87. Які показники характеризують фінансовий стан страхової компанії? Дайте їм характеристику.